

Tvärvetenskapliga perspektiv på hälsa och funktionshinder, 7,5hp*Interdisciplinary perspectives on health and disability, 7,5 credits*

Kurskod	70HV087
Forskarutbildningsämne	Funktionsnedsättning och samhälle
Institution/motsvarande	Institutionen för hälsovetenskaper
Tillämpas fr.o.m.	Vårterminen 2027
Fastställd	2022-03-31
Senast ändrad	2026-10-02
Beslutsfattare	Prefekt

1 Kursens innehåll

Kursen är en tvärvetenskaplig grundkurs om hälsa och funktionshinder som utgår ifrån ett biopsykosocialt perspektiv. I kursen behandlas vetenskapsteoretiska perspektiv med särskilt fokus på kritisk realism och dess betydelse för tvärvetenskaplig kunskapsproduktion. Kursen belyser ontologiska och epistemologiska frågor, relationen mellan forskningsfrågor, metodval och analysnivåer samt hur biologiska, psykologiska och sociala perspektiv kan integreras i forskning om hälsa och funktionshinder. I kursen behandlas även samspelet mellan funktionsnedsättningar och olika hinder och möjligheter som kan motverka respektive underlätta individens fulla deltagande i samhället. I tillägg till det biopsykosociala synsättet behandlas även andra perspektiv på funktionsnedsättning och funktionshinder såsom den medicinska- och den sociala modellen. Forskning om hälsa, funktionsnedsättningar och funktionshinder är ett tvärvetenskapligt fält där kunskap från flera ämnen integreras.

I kursen behandlas:

- ontologiska och epistemologiska frågeställningar i relation till kunskapsproduktion i en tvärvetenskaplig kontext om hälsa och funktionshinder
- kritisk granskning och analys av vetenskapens roll för förståelsen av hälsa och funktionsnedsättningar
- identifikation och formulering av tvärvetenskapliga frågeställningar
- att utifrån ett biopsykosocialt perspektiv beskriva hälsa, funktion- respektive funktionshinder

2 Mål

2.1 Kursens roll i utbildningen

Kursen ska huvudsakligen avse följande examensmål för utbildningen på forskarnivå enligt högskoleförordningen (HF), nämligen att doktoranden ska visa

Kunskap och förståelse

- brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet (del av mål 1)
- djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet (del av mål 1)
- förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet (del av mål 2)
- förtrogenhet med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet (del av mål 2)

Färdighet och förmåga

- förmåga till vetenskaplig analys och syntes (del av mål 3)

- förmåga till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer (del av mål 3)
- förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar (del av mål 4)
- förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar (del av mål 4)
- förmåga att granska och värdera forskning och andra kvalificerade uppgifter (del av mål 4)
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen (mål 5)
- förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt (mål 6)
- förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap (mål 7)
- förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling (del av mål 8)
- förutsättningar för att stödja andras lärande (del av mål 8)

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet (del av mål 9)
- förmåga att göra forskningsetiska bedömningar (del av mål 9)
- fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används (mål 10)

Numreringen av målen är densamma som i den allmänna studieplanen.

2.2 Kursens mål

För godkänt betyg ska doktoranden visa:

- insikt i relationen mellan ontologiska och epistemologiska antaganden samt forskningspraktik i tvärvetenskaplig forskning
- förmåga att positionera sitt eget avhandlingsarbete inom en vetenskapsteoretisk tradition och reflektera över dess konsekvenser för forskningsdesign och metodval
- förmåga att identifiera och analysera samspel mellan biologiska, psykologiska och sociala nivåer i forskning om hälsa och funktionshinder
- förståelse för teorier om hälsa, fungerande och funktionshindrande strukturer
- förmåga att formulera och motivera tvärvetenskapliga forskningsfrågor samt relatera dessa till lämpliga metoder
- **förmåga att självständigt skriva**, kritiskt granska, diskutera och försvara vetenskapliga texter samt att kritiskt granska andras vetenskapliga texter
- kunna formulera forskningsproblem i ett tvärvetenskapligt perspektiv av relevans för hälsa och/eller funktionshinder

3 Kurslitteratur och andra läromedel

I kursen används följande kurslitteratur och andra läromedel.

Litteratur till moment 1: Vetenskapsteori (2,5 hp)

Allen, C., & Mehler, D. M. (2019). Open science challenges, benefits and tips in early career and beyond. *PLoS biology*, 17(5), e3000246. <https://doi.org/10.1371/journal.pbio.3000246>

Andreasson, J., & Johansson, T. (2020). *Vetenskapsteori: Grunder och tillämpning*.

Studentlitteratur.

Bhaskar, R., & Danermark, B. (2006). Metatheory, interdisciplinarity and disability research: A critical realist perspective. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 8(4), 278–297.
<https://doi.org/10.1080/15017410600914329>

Bhaskar, R., Danermark, B., & Price, L. (2017). Interdisciplinarity and wellbeing: A critical realist general theory of interdisciplinarity. Taylor & Francis.

Chalmers, A. F. (2013). *What is this thing called science?* (4th ed.). Open University Press.

Danermark, B. (2006). Socialt arbete och kunskap: Tre metateoretiska mönster. I B. Blom, S. Morén, & L. Nygren (Red.), *Kunskap i socialt arbete* (s. 33–48). Natur & Kultur.

Fletcher, A. J. (2017). Applying critical realism in qualitative research: methodology meets method. *International journal of social research methodology*, 20(2), 181–194.

Hacking, I. (1999). *The social construction of what?* Harvard University Press.

Price, L. (2014). Critical realist versus mainstream interdisciplinarity. *Journal of Critical Realism*, 13(1), 52–76.

Repko, A. F. & Szostak, R. (2021). *Interdisciplinary Research: Process and Theory* (4:e uppl.).

Litteratur till moment 2: Tvärvetenskap, hälsa och funktionshinder (5 hp)

Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (2006). *The bioecological model of human development*. I W. Damon & R. M. Lerner (Red.), *Handbook of child psychology: Vol. 1. Theoretical models of human development* (6:e uppl., s. 793–828). John Wiley & Sons

Engel, G. L. (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. *Science*, 196(4286), 129–136.

Goodley, D. (2025). *Disability studies: An interdisciplinary introduction*. SAGE Publications Ltd.

Holland, D. (2014). *Integrating knowledge through interdisciplinary research: Problems of theory and practice*. Routledge.

Kuper, H., Shakespeare, T., & Mpanju-Shumbusho, W. (2025). Announcing The Lancet Commission on Disability and Health: Creating disability-inclusive health systems that leave no one behind. *The Lancet*, 406(10500), 215–216.

Rowe, J. W. (2008). Introduction: Approaching interdisciplinary research. In F. Kessel, P. L. Rosenfield, & N. B. Anderson (Eds.), *Interdisciplinary research: Case studies from health and social science* (pp. 3–10). Oxford University Press

Rönneberg, J. (2004). Cognition, communication and disability. In W. Östren (Ed.), *Synergies* (pp. 13–15). Centre for Advanced Study at the Norwegian Academy of Sciences and Letters.

World Health Organization. (2001). International classification of functioning, disability and health (ICF). <https://iris.who.int/server/api/core/bitstreams/83e1c3e0-cf9e-4063-a424->

World Health Organization. (2022). Global report on health equity for persons with disabilities.
<https://www.who.int/publications/i/item/9789240063600>

Tillkommande litteratur

Ytterligare litteratur i form av artiklar kan tillkomma

4 Utbildningsformer

I kursen används följande utbildningsformer.

Föreläsningar, självstudier och seminarier.

5 Prov

Kursen examineras genom två poängsatta prov som betygsätts var för sig.

1.1 Vetenskapsteori 2,5 hp (provkod 0100).

Ontologiska och epistemologiska problemställningar i relation till tvärvetenskaplig forskning.
Examinationen omfattar en skriftlig inlämningsuppgift om ontologiska och epistemologiska problemställningar i relation till tvärvetenskaplig forskning samt ett examinerande seminarium där doktoranden muntligen presenterar sitt eget arbete och opponerar på en annan kursdeltagares arbete.

1.2 Tvärvetenskap, hälsa och funktionshinder 5 hp (provkod 0200).

Examinationen omfattar en individuell skriftlig inlämningsuppgift samt ett examinerande seminarium med muntligt försvar av eget arbete och opposition på annan kursdeltagares arbete.

Vid prov med flera del prestationer gäller följande:

Om det redan under kursens gång framgår att en doktorand inte kan genomföra en viss del prestation, får examinator ge en ersättningsuppgift. Förutsättningen är att prestationen inte rimligen låter sig upprepas inom ramen för det aktuella kurstillfället.

6 Betyg

Prov som ingår i utbildningen på forskarnivå bedöms enligt en tvågradig betygsskala med betygen underkänt eller godkänt (lokala föreskrifter).

Betyg ska beslutas av en av universitetet särskilt utsedd lärare (examinator) (HF).

För godkänt betyg på prov som ingår i kursen krävs att doktoranden visar att han eller hon uppfyller målen med kursen enligt avsnitt 2.2, eller, om flera poänggivande prov ingår i kursen, de mål som det aktuella provet avser enligt avsnitt 5.

Den som inte har blivit godkänd vid ordinarie prov ska ges tillfälle till omprov.

Om ett prov har bestått av flera del prestationer får examinator som alternativ till omprov ge en kompletteringsuppgift avseende den del prestation som inte är godkänd.

Om en doktorand har underkänts vid ett prov vid två tillfällen ska, om doktoranden begär det, en annan examinator utses att besluta om betyg.

7 Tillträde till kursen

7.1 Tillträdeskrav

För att få delta i kursen och de prov som ingår i kursen ska sökanden vara antagen till utbildning på forskarnivå vid Örebro universitet.

7.2 Urval

Urval mellan de sökande som är antagna till utbildning på forskarnivå vid Örebro universitet och som uppfyller tillträdeskraven i övrigt enligt ovan sker enligt följande rangordning.

Om inga andra urvalgrunder anges i detta avsnitt ges förtur till sökande med mindre antal kurspoäng kvar till examen, framför sökande med fler återstående kurspoäng. Vid lika poäng sker urval genom lottnings. Detta gäller också inom eventuella angivna urvalsgrupper om inget annat sägs.

7.3 Andra sökande än doktorander antagna vid Örebro universitet

Andra sökande än doktorander antagna vid Örebro universitet kan ha rätt att delta i kursen med stöd av regler och/eller avtal om beställd utbildning, gemensam examen, nationella forskarskolor eller samarbete i övrigt med andra högskolor.

Beslut om vilka sådana andra sökande som får delta i kursen fattas separat utifrån de regler och/eller avtal som föranleder ansökan om deltagande i kursen.

8 Tillgodoräknande av tidigare utbildning och yrkesverksamhet

Regler om tillgodoräknande finns i högskoleförordningen och återges på universitetets webbplats.

9 Övrigt

Kursen ges på engelska alternativt svenska och på distans.

Övergångsbestämmelser